

STELLAYI ÖLDÜRÜYORUZ

BEŞİNCİ YAŞ

Marlen Haushofer 11 Nisan 1920'de Yukarı Avusturya'da, Frauenstein'da doğdu. Viyana ve Graz'da Alman Dili ve Edebiyatı okuduktan sonra kocası ve iki çocuğuyla Steyr'da yaşadı. İlk metni 1946'da yayımlandı. Romanlar, kısa öyküler, novella'ların yanı sıra çocuk kitapları ve radyo oyunları da yazdı. Kemik kanserine yakalandı ve yaşamının son yıllarını bu hastalığın gölgesinde geçirdi; 21 Mart 1970'te Viyana'da öldü.

1953'te Devlet Edebiyat Teşvik Ödülü, 1963'te Arthur Schnitzler Ödülü ve çok sayıda edebiyat ödülünün yanı sıra 1968'de Avusturya Devlet Edebiyat Ödülü'ne layık görülmesine rağmen ancak ölümünden sonra, kadın hareketinin ve kadın yazını araştırmalarının onu keşfetmesiyle önemi anlaşılmiş, kitapları büyük başarı kazanmıştır. Bugün Ingeborg Bachmann'la birlikte modern kadın yazınının öncüleri arasında sayılmaktadır.

Duvar romanı 1963'te yayımlandığında dikkat çekti ve büyük saygı kazandı. Bu başyapıt, 2012 yılında Julian Roman Pölsler tarafından filme çekildi.

Başlıca kitapları:

Öykü: *Die Vergißmeinnichtquelle* (1956), [Unutmabeni Pınarı]; *Schreckliche Treue* (1968), [Korkunç Sadakat]; Uzun Öykü/Novella: *Wir töten Stella* (1958), *Das fünfte Jahr* (1952) [*Stella'yı Öldürüyoruz-Beşinci Yaş*, tek kitapta, YKY, 2026];

Roman: *Eine Handvoll Leben* (1955), [Bir Avuç Yaşam]; *Die Tapententür* (1957), [Gizli Kapı]; *Die Wand* (1963), [*Duvar*, YKY, 2023], *Himmel, der nirgendwo endet* (1966), [Bitmeyen Gökyüzü], *Die Mansarde* (1969), [*Çatı Katı*, YKY, 2025].

Serap Gülerçin Karluk Denizli'de doğdu. İlk ve orta öğrenimini İstanbul'da tamamladı. Viyana Üniversitesi'nde Sanat Tarihi okudu. Tasarım ve yazılım alanında bir süre çalıştıktan sonra Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nde Resim Bölümü'nü bitirdi.

Marlen Haushofer'in
YKY'deki kitapları

Duvar (2023)

Çatı Katı (2025)

Stella'yı Öldürüyoruz • Beşinci Yaş (2026)

MARLEN HAUSHOFER

Stella'yı Öldürüyoruz
Beşinci Yaş

Anlatı

Çeviren
Serap Gülerçin Karluk

YAPI KREDİ YAYINLARI

Stella'yı Öldürüyoruz ilk kez 1958'de Bergland Verlag tarafından Viyana'da yayımlandı ve 1958'de Claassen Verlag tarafından Düsseldorf'da ayrı bir baskı olarak yeniden yayımlandı.

Beşinci Yaş 1952'de Jungbrunnen Verlag tarafından Viyana'da yayımlandı. Marlen Haushofer'in kitap halindeki ilk yayınıydı.

Her iki novella da 1986'da Claassen Verlag tarafından yayımlanan *Schreckliche Treue* [Korkunç Sadakat] adlı öykü derlemesinde yer almıştır.

Stella'yı Öldürüyoruz

Ben yalnızım, Richard hafta sonunu geçirmek için çocuklarla annesine gitti, hizmetçiye de gelmemesini söyledim. Elbette Richard beni de çağırdı ama nasıl olsa hayır diyeceğimi bildiği için. Benim varlığım onu ve Annette'yi rahatsız etmekten başka bir işe yaramazdı. Zaten ben de nihayet yalnız kalmak istiyordum.

Şimdi önümde iki gün var, yazacak neyim varsa yazmak için iki günlük zaman. Ama ıhlamur ağacındaki şu kuş bağırmaya başladığından beri kafamı toplamakta güçlük çekiyorum. Keşke bu sabah onu fark etmeseydim. Bunu şu kötü alışkanlığıma, pencerenin önünde saatlerce dikilip bahçeye bakmama borçluyum. Şöyle üstünkörü bir bakış atmış olsaydım hiç dikkatimi çekmeyecekti. Tüpleri tıpkı ağacın kabukları gibi grimsi yeşil. Anca yarım saat sonra fark ettim onu çünkü bağırmaya ve çırpınmaya başladı. Sivrisinek yakalamak bir yana uçmayı bile beceremeyecek kadar küçük.

Önce annesinin hemen gelip onu yuvaya götüreceğini düşündüm ama gelmedi. Pencereyi kapadığım halde çığlıklarımı hâlâ duyuyorum. Ama anne kesinlikle gelip onu alacaktır. Büyük olasılıkla bakacak başka yavruları da vardır. Bu arada kuş o kadar yüksek sesle bağırıyor ki anne hayattaysa mutlaka duyması gerekir. Şu minicik kuşun beni bu kadar rahatsız etmesi gülünç – sinirlerimin ne kadar berbat durumda olduğunun bir işareti işte. Birkaç haftadır sinirlerim bu sefil durumda. Gürültüye katlanamıyorum ve bazen alışverişe çıktığımda birdenbire dizlerim titremeye başlıyor, ter boşanıyor. Soğuk ve yapışkan damlaların göğsümden, bacaklarımdan aktığını hissediyorum, korkuyorum.

Şimdi korkmuyorum çünkü odamda bana hiçbir şey olmaz. Üstelik hepsi gitti. Sadece pencere camı çok daha kalın olmalıydı, o zaman ben de şu çığlıkları duymak zorunda kalmazdım. Wolfgang burada olsaydı kuşu kurtarmayı denerdi ama tabii o da benim gibi ne yapılacağını pek bilemezdi. Beklemek gerekiyor, anne kuş gelecektir. Gelmeli. Tüm gücümle bunu diliyorum.

Ayrıca sokakta da bir şey olmaz bana. Hem zaten kim bana bir şey yapsın ki? Bir arabanın altında kalsam bile ne gam, yani, o kadar da kötü bir şey değil.

Ama ben de çok dikkatliyimdir. Karşıdan karşıya geçmeden önce her defasında önce sola sonra sağa bakarım, alışkanlıktan işte; küçük bir kızken bana nasıl öğrettilerse öyle. Sadece beni saran boşluk korkutur beni. Ama hiç fark edilmez bu, şimdiye dek hiç kimse fark etmedi.

Olsa olsa yan bahçededir ya da bir sonrakinde. Burada her evin bir bahçesi var, bizimkisi en büyüklerinden ve en bakımsızlarından. Sırf ben pencereden onu seyredebileyim diye var. Nihayet havalar ısındı da ıhlamur yaprakları görüldü. Bu yıl her şey haftalarca gecikti. Evet öyle, birkaç yıldır iklimimiz de yavaş yavaş değişiyor gibi geliyor bana. Şimdi nerede çocukluğumun o kızgın yazları, bol karlı kışları, çekine çekine, yavaşça kendini gösteren baharları?

Hava birdenbire yine soğursa küçük kuş için çok kötü olur. Ama gereksiz yere endişeleniyorum, hafif bir fön rüzgârı bile esiyor. Aslında bu minicik kuşun da bir önemi yok, onlardan o kadar çok var ki. Onu görmemiş, duymamış olsam hiç umurumda olmayacaktı.

Zaten ben bu talihsiz kuş hakkında değil, Stella hakkında yazmak istiyordum. Onu unutmaya başlamadan onun hakkında yazmalıyım. Çünkü eski huzurlu yaşantıma dönmek istiyorsam onu unutmam gerekecek.

Çünkü gerçekte istediğim bu, huzurlu yaşayabilmek, korkusuz ve anısız. Şimdiye dek olduğu gibi evimi çekip çevirmek, çocuklarıma bakmak, pencereden bahçeyi seyretmek yeter bana. İnsan sakinliğini korursa başkalarının meseleleri ayağına dolanmaz diye düşünüyordum. Ve Wolfgang'ı düşünüyordum. Onun her gün yanımında olması çok güzeldi. Doğduğu günden beri hep bana aitti. Stella yüzünden huzurlu beraberliğimizi tehlikeye mi atsaydım?

Hoş, öyle yapmış olsaydım da benim için bundan daha kötüsü olamazdı. Stella benden öç alıyor ve hâlâ yürekte bağlı olduğum tek varlığı benden koparıyor. Ama bu çok saçma. Stella öç alamaz ki, canlıyken bile şu an artık ne kadar çaresizse o kadar çaresizdi. Stella'nın öcünü ben kendimden alıyorum, gerçek bu ve ne kadar dirensem de böyle olması çok yerinde.

Elbette o günün geleceğini hep biliyordum, bunun için Stella'ya ihtiyaç yoktu. Er ya da geç Wolfgang'ı yitirecektim. O, kendini kan-

dırmayan ve olumsuzluklardan ders çıkaran insanlardan. Ben de kendimi kandırmıyorum ama kandırılmış gibi yaşıyorum. Önceleri bir kez daha baştan başlayabileceğimi düşünüyordum ama artık bunun için çok geç, aslında her zaman çok geçti, sadece ben bunu kabullenmek istemedim.

Artık hiçbir şeyin yararı olamazdı çünkü nasılsa Wolfgang benden uzaklaşacaktı. Bu da onun için iyi bir şey.

Bir yerde okumuştum, insan her şeye alışabilirmiş ve alışkanlık yaşamımızdaki en güçlü yetiymiş. Ben buna inanmıyorum. Birlikte yaşadığımız insanların acılarını ve hatta kendi acılarımızı bile düşünmek zorunda kalmamak için uydurulmuş bir bahane alt tarafı. Doğru, insan pek çok şeye katlanabilir ama alışkanlıktan değil, sayesinde günün birinde alışkanlığı kırabilmenin sessiz sedasız beklentisiyle, içinde parlayan cılız bir kıvılcımdan dolayı katlanabilir. Zayıflık ve korkaklık yüzünden çoğu zaman bunu başaramaması aksini göstermez. Yoksa insanlar, alışanlar ile alışmayanlar diye ikiye mi ayrılır? Hiç sanmıyorum; büyük olasılıkla bünye meselesi. Belli bir yaşa geldiğimizde korkuya kapılır ve buna karşı bir şeyler yapmaya çalışırız. Umutsuz bir savaş yürüttüğümüzü sezer, bu durumdan kurtulmak için küçük, çaresiz kaçış denemelerine gireriz.

Denemelerden ilki başarısız olursa ki normalde öyle olur, daha zayıf olan ve bizi daha sefil, daha hırpalanmış bir halde geri püs-kürten bir sonrakine dek kendimizi bırakırız.

O yüzden Richard düzenli olarak kırmızı şarabını içer, kadın ve para peşindedir; arkadaşım Luise, annesi olabileceği yaştaki genç erkeklerin peşinden koşar, ben de pencerenin önünde dikilip dışarıya, bahçeye bakarım. Stella'nın, şu aptal gencin şansı daha ilk kaçış denemesinde yaver gitti.

Burada oturup aynı zamanda benim de acınası hikâyem olan acınası hikâyesini yazmak zorunda kalmayıp onunla yer değiştirebilseydim benim için çok daha iyi olurdu. Onun gibi ölü olmayı ve küçük kuşun çığlıklarını duymak zorunda kalmamayı yeğlerdim. Neden kimse beni onun çığlıklarından, ölü Stella'dan ve şifonyerin üstündeki lalelerin acı veren kırmızısından korumuyor? Kırmızı çiçekleri sevmiyorum.

Benim rengim mavi. Bana cesaret veriyor, bütün insanları ve nesnelere benden uzaklaştırıyor. Richard sırf yüzüme yakıştığı için mavi elbiseler giydiğimi sanıyor; onları korunmak için giydiğimi

bilmiyor. Onlar üstümdeyken kimse beni incitemez. Mavi her şeyden uzak tutar beni. Stella kırmızı ve sarıyı seviyordu, ona hediye ettiğim kırmızı elbisenin içinde sarı renkli bir kamyonun altında kaldı.

Bir güneş gibi üstüne çullanan bu ıslıl ıslıl sarı ölüm, eskilerin söylencelerinden tanıdığımız gibi, güzel ve korkunçtu sanırım.

Kimliğini benim teşhis etmem gerekti. Yüzü yaralanmamıştı ama yeşilimsi beyazdı ve yaşarken görünenden çok daha küçüktü. Son günlerde yüzüne vuran sarsılmış ve yarı çılgın ifade gitmiş, yerini buz gibi bir dinginliğe bırakmıştı.

Stella her zaman biraz ağırkanlı ve ürkekti, sevindiğinde bile düzgün, geniş yüzü kımıldamazdı. Sonra, içinden dudaklarına doğru şenlenirdi. Stella kısa bir süre çok mutlu oldu ama oyunun kurallarını öğrenmekten âcizdi, uyum gösteremedi, yok olup gitmek zorunda kaldı.

Düşüncesiz ve paragöz bir anne tarafından daha çocukken yatılı okula gönderilmişti. Onu o zamanlar, aşağı yukarı beş yıl önce, kilisede incelediğimi hatırlıyorum. Yanımda diz çökmüştü, yüzü kutsal ekmek kabına dönük, gözleri kocaman açılmış, dudakları hafif öne kıvrılmış, adanmış ve içten. Ve sonra, aynı yüz ifadesiyle, ardında Richard'ın yüzü saklı akşam gazetesine baktı. Wolfgang da gördü bunu. Kızardı, beti benzi attı ve sonunda dikkatimi Stella'dan başka yöne çekmek için yutkundu. On beş yaşındaki haliyle gözlerimizin önünde neler olup bittiğini o da benim kadar iyi biliyordu ve çaresizce beni bu bilgiden korumaya çalıştı, benimse o sırada tek çabam onu bu meseleden uzak tutmaktı ve kesinlikle yapmamam gereken bir şey yaptım, yani hiçbir şey yapmadım.

Tek büyük duygusunu gizlemekten âciz Stella engellenemez bir biçimde felaketine sürüklenirken ve Richard samimiyetsiz iyi niyetiyle bizi yanıltmaya çalışırken ben hiçbir şey görmemeye, duymamaya çabalıyordum. Wolfgang için ve hatta kendi iyiliğim için, çünkü kavgalardan, tartışmalardan daha çok nefret ettiğim bir şey yoktur, gergin bir ortam bile beni haftalarca rahatsız ve huzursuz etmeye yeter.

Odamın yalnızlığı ve dinginliği, bahçenin görünümü, Wolfgang'a baktığımda içimi dolduran sevecenlik, bütün bunları –ki bunlar benim her şeyimdi– ahmakça ve engellenemez bir biçimde yazgısına koşan, basit ve budalaca duygusuyla bizim parçalanıp çökmüş

dünyamızda ta en başından başarısızlığa mahkûm olmuş bir kız uğruna tehlikeye mi atacaktım?

Bunun için uğraşmama değmezdi ama değmeliydi çünkü Stella genç yaşandı ve ben onun şu katil kamyonlardan birinin altında kalmasına izin verdim.

İnsan çok farklı biçimlerde ölebilir, aptallıktan olduğu kadar aşırı dikkatten de; ilki bana daha onurlu geliyor ama benim tarzım değil.

Stella'nın annesi Luise anca cenazeden sonra geldi. Yolculuğa çıkmıştı ve yaşadığı küçük taşra kentinde kimse nereye gittiğini bilmiyordu. Nihayet ona ulaşabildiğimizde her şey bitmişti. Richard her konuyu hallettiği gibi bunu da iyi ve uygun bir biçimde halletti. Bu arada Luise erkek arkadaşıyla, genç bir eczacıyla, İtalya'daymış ve şimdi oturma odamızda karşımıza oturmuş, hıçkırığa hıçkırığa ağlıyordu.

Richard Luise'ye, benim ağzımdan çıksa kulağa o kadar inandırıcı gelmeyecek basmakalıp laflar, gerçek başsağlığı sözcükleri söylüyordu. Gözleri masmavi oldu ve nemlendi, heyecanlandığında ya da sarhoşken de öyle olur, bense çıplak tepedeki çelenkleri düşünmeden edemedim. Aslında pek fazla çelenk yoktu çünkü bu şehirde Stella'nın bizden ve birkaç okul arkadaşından başka kimsesi yoktu. Tepeyi ve Stella'nın ahşap hapishanesinin içindeki ezilmiş, tüm kanı akmış bedenini düşündüm. İlk kez acıma duygusuna kapıldım. Aptalca ve saçmaydı çünkü Stella ölüydü, yine de içimdeki acıma duygusu göğsüme oturan bir yumru, parmaklarıma dek yayılan fiziksel bir acı gibi büyüyordu. Ama bu acı artık Stella için değil, çürümeye mahkûm olmuş ölü bedeni içindi.

Richard'ın konuştuğunu duyuyor ancak söylediklerini anlamıyordum. Dehşete kapılmıştım, yalnızca nemli ve yaşam dolu gözlerini görüyordum. Ondaki her saç teli, derisi, nefesi, elleri yaşıyordu ve ben bu görüntü karşısında nefes alamıyordum artık.

Dışarıdan bakıldığında, acı içinde kıvranan anneyi teselli etmeye çalışan orta yaşlarda evli bir çifttik. Ancak Luise acı içinde kıvranan bir anne değildi. Stella'nın ölümü onun işine geldi. Bunu biliyorduk, o da bildiğimizi biliyordu ama rolü gereği iç çekiyor, ağlıyordu.

Stella'nın miras payı olan eczane artık ona kaldığına göre, bu çeyiz olmasa onu asla almayacak eczacısıyla evlenebilir. O genç, güçlü kuvvetli adamı satın alabilir ve bir süre kendini şanslı olduğuna ikna edebilir.

Stella hepimiz için bir yük, nihayet ortadan kalkan bir engeldi. Mutlu bir evlilik yapmış olsa, ülkeyi terk etse ya da başka herhangi bir şekilde görüş alanımızdan kaybolsa çok daha iyi olurdu elbette. Ama ne olursa olsun kaybolmuştu işte ve kesinlikle unutulabilirdi.

Richard'ın onu nasıl da çabuk unuttuğunu fark ettim, unutmak onun için bedensel bir meseledir çünkü. Bedeni Stella'yı unuttu; uzun boyuyla, yayıla yayıla, yeni kadınlara ve güçlü heyecanlara aç bir halde yanımda oturuyor, her zaman kuru, sıcak ve hoş bir his veren geniş, bakımlı eliyle Luise'nin cılız, narin parmaklarını okşuyordu.

Bu sıcaklığın ve Richard'ın yatıştırıcı sesinin etkisiyle Luise'nin inlemeleri kesildi.

“Hep,” diyerek iç çekti “söyledim ona, karşıdan karşıya geçerken dikkat et. Akli neredeydi kim bilir.”

“Evet,” dedi Richard, “bunu biz de merak ediyoruz, değil mi Anna?”

Bana baktı, başımı sallayarak onayladım. Sesinde en ufak bir ironi yoktu. Özür dileyip mutfağa bakmam gerektiğini söyledim. Fakat mutfağa değil, banyoya gittim ve biraz ruj sürmeye başladım. Solgunluk bana yakışmıyor.

Son haftalarda Stella da solgundu, ama o on dokuz yaşındaydı ve acı yüzünü daha zarif bir hale getirmiş, onu yetişkin ve çekici kılmıştı. Otuzunu geçmiş bir kadın acı çekmeyi bırakabilmelidir, acının onun görünüşüne bir yararı yoktur artık.

Stella bize geldiğinde teni hafif esmerdi. Güzeldi ama albeniden ve zarafetten yoksundu. Çağdaş beğeniye göre biraz fazla sağlıklı ve kuvvetliydi. Zaten daha sonra bedenindeki canı ezmek için de ağır bir kamyon gerekmişti ya. Stella'nın bir talihsizliği düşündürebilecek biçimde, rastlantıymişçasına kaldırımından inmesi çok ince bir davranıştı. Ve bu Luise'nin, kızını o rastlantıya inanacak kadar az tanıdığını gösteriyor. Çünkü Stella'nın dalgınlığı, şehrin karmaşasında rüyasında bile yolunu bulan uykulu, güçlü, genç bir hayvanınki gibiydi. Genç, naif bir insan olan kamyon şoförü bile inanmadı bu talihsizliğe. Stella ölmek istemişti ve kendini hayata bıraktığı aynı bilinçsiz kendinden vazgeçişle onu birazcık sevgi, iyilik ve sabırla yakalamayı unutan hayattan kopmuştu. Minnettar olmalıyız. Uyku ilacı almaya ya da kendini pencereden atmaya kalksa ne kadar utanç verici olurdu. Asaleti, yürekte gelen asale-

ti, hepimize anlamsız bir talihsizliğe inanma olanağı veren ölüm şekliyle kendini gösterdi.

Ama buna gerçekten inanması gereken tek kişi inanmıyorsa ve hiçbir zaman inanmayacaksa bana ne yararı var. Stella her zaman Wolfgang'la aramda olacak. Çocuksu sevecenliğim ve güvenim devri geçti. Wolfgang babasından tiksiniyor, korkaklığım yüzünden beni hor görüyor. Çok sonra, o da benim gibi zindandan hiçbir şekilde çıkış olmadığının bilgisi ve bunun verdiği huzursuzlukla tek başına odadan odaya gittiğinde anlayacak beni. Ama o zaman ben olmayacağım, tıpkı çocukken alaysı hoşgörüsü içimi güvensizlikle dolduran babamın artık olmadığı gibi. Oyuncak bebeklerimle oynarken karşılaştığım bakış, arkadaşlarıyla tenis oynamaya giderken Wolfgang'ı takip ettiğim ve onun daha şimdiden kız kardeşinin oyunlarını izlerken attığı bakış.

Wolfgang şimdi yanımda olsaydı ihlamur ağacındaki kuşu kurtarmaya çalışırdı, ben de onu engellemek zorunda kalırdım çünkü anne kuş gelmezse, henüz kendi başına beslenemeyeceğinden, ufaklık için yapılabilecek bir şey yok. Onu yalnızca annesi kurtarabilir ve ben annenin geleceğinden kuşkulananmaya başlıyorum artık. Öylesine acıklı bağılıyor ki beni pencereye sürüklüyor. Belirgin bir biçimde daha da küçüldü, sabah zaten öylesine küçüktü ki bundan daha küçük bir kuş hayal edemiyordum. Açık seçik görüyorum şimdi onu, korkudan ve açlıktan çıldırmış bir halde gagasını ve gözlerini ardına dek açan küçük bir tüy yumağı. Annesi gelmeyecek artık. Pencereyi tekrar kapadım. Güneş aydınlatıyor şimdi onu. Belki de uyuyakalır, ben de birkaç saat rahat ederim, onun güvende olduğunu bilirim tabii. Bu haykırışlarla gücünü de erkenden tüketiyor. Belki de susamıştır, kesin susamıştır. Ama bir kuş tarafından rahatsız edilmek gülünç. Richard olsa bana gülerdi. Annesinin onu bulacağına inanmak zorundayım. Bazen, inanmayı beceremeyişim uğursuzluk getiriyormuş gibi geliyor bana. Belki de ben Richard'a gözü kapalı inansam o asla şimdi olduğu gibi olmazdı, belki de babam o zamanlar, Richard'ı eve getirdiğimde, bize öyle tuhaf bakmasaydı her şey farklı olurdu. Nereden bilebilirdi, neler olacağını bilme hakkını kim verdi ona, bakışlarımla tıpkı Richard'la Stella'yı takip ettiğim gibi Wolfgang'ı takip etme hakkını kim veriyor bana.

İnsanları ve olayları görmezden gelmeye alışmalı, insan düşüncelerini asla gözler önüne sermemeli. Düşünmeyi bırakmak çok

daha iyi olurdu tabii, çünkü düşüncelerimiz bile öldürür. Ben şunu düşündüm: “Stella’yı mahvedecek.” Gerçekleşinceye dek düşündüm. Richard’ın benim düşüncelerimden korktuğunu biliyorum. Batıl inancıyla, yaşam enerjisiyle dolu tüm insanlar gibi, sadece kendi olanaklarıyla kavrayamadığı ve anlayamadığı şeylerden korkuyor. Ama planlarını aksatacak her şeyi bir kenara ittiği gibi bu korkuyu da bir kenara itecek kadar güçlü.

Neden o eylül akşamı Stella bize geldiğinde hiçbir şey beni uyarmadı? Neden Luise’nin ricasını doğrudan doğruya reddetmedim? Bu yabancı genç kıızı yanımıza almak bana hiç uymuyordu, üstelik Richard da bu fikirden hoşlanmamıştı. Sırf benim hatırıma ve Stella yalnızca on ay kalacağı için kabul etti. Luise benim arkadaşım, daha doğrusu otuz yıldır öyle olduğunu iddia ediyor. Hiçbir zaman hoşlanmadım ondan, okuldayken bile, daha çocukken cimri, düzenbaz ve kötü niyetliydi çünkü. Luise hep benim eşyalarımı almak isterdi, o zamanlar beni bilgilerimden, rugan kemerimden ve sucuklu ekmeklerimden etti, daha sonraları bana kur yapan erkekleri istedi ve şimdi en sonunda kızının yardımıyla, onca çabayla eriştiğim huzurumu bozdu. Uğursuzun teki bu Luise, çirkin, kuru, erkek delisi. Ama onun benim için ne kadar usandırıcı olduğuna Richard’ı hiçbir zaman ikna edemedim. Nefret ettiğin ama yine de kaçıp kurtulamadığın insanlar olduğunu bir türlü kavrayamıyor. Richard hayatta böyle bir duruma düşmezdi. Herhangi bir şekilde yararlanamadığı her kim olursa olsun başından atar. Stella’yı da uzun süre kullanamazdı; anca birkaç hafta, daha fazla değil. Stella ona göre fazla can sıkıcıydı. Onun gibi bir oyuncu böyle ağırkanlı ve ciddi bir çocukla ne yapsın ki? Hiçbir kadın onu Stella kadar çabuk sıkmadı.

Richard onu daha önce hiç görmemişti. Luise yanında kıızı olmadan gezerdi hep, böylece Richard onun hakkında tamamen yanlış bir fikre kapıldı. Bu konuda hiç kuşku olmamasına rağmen bugün hâlâ Stella’nın gerçekten Luise’nin kızı olduğuna inanamıyorum. Stella’nın babası Luise’yle bir çocuk yaptığına göre vicdansız bir hami olmalıydı. Anlaşılan sonradan bu gelgeç hevesinden pişman oldu ve kısa vadeli olduğu kadar kurnazca da düzenlenmiş bir vasiyetle çocuğunu karısından korumaya çalıştı, Luise’ye serveti üzerinde sadece intifa hakkı tanıyıp eczaneyi Stella’ya bıraktı. Ancak bunu yapmasaydı çok daha iyi olurdu çünkü bu şekilde kızına

amansız bir düşman yaratmış oldu. Luise'nin Stella için yaptığı en iyi şey, yanındayken ürkmüş bir halde bir köşede oturmayı alışkanlık edinmiş çocuğu giderek daha fazla ayak bağı olduğunda bir manastır okuluna göndermek oldu. Stella hiç değilse orada sekiz yıl boyunca doya doya yaşayabileceği sevgiyi buldu. Aslında eczacılık okumalıydı ama bu eğitim Luise'nin işine gelmiyordu – Stella anlaması gereken şeyden ne kadar az anlarsa o kadar iyiydi Luise için. Fakat sonuçta Stella'nın ne olursa olsun bir şey yapması gerekiyordu ve annesi kız arkadaşlarının, köpeklerinin ve sevgililerinin arasında onu hiç çekemeyeceğinden Stella'yı en azından bir yıllığına, yani ticaret kursu süresince bana gönderme fikrine kapıldı. Herhalde Luise o sıralar çaresizlik içinde kendi kendine Stella'nın reşit olma yaşının giderek yaklaşmakta olduğunu söyleyip durmuştur. Elbette bu da onun çöküşü olmazdı çünkü ona mirastan yararlanma hakkı kalmıştı ve hiç kuşkusuz geçmiş yıllarda, yaşlı ve yarı bunak vasi tarafından neredeyse hiç engellenmeden, yeterince zenginleşmişti. Ama bir de şu ne olursa olsun evlenmek istediği ancak kendisinin de çok iyi bildiği gibi sadece *satın alabileceği* genç adam vardı. İtiraf ediyorum, bu onun için umutsuz bir durumdu.

Böylece Stella bize geldi, annesi tarafından yine bir kenara atılmıştı ve bizim tarafımızdan da pek hoş karşılanmadı.

Çünkü bizim evimiz zorla gelen birini ve hatta bir misafiri bile kaldıramayacak şekilde tasarlanmış. Kolayca anlaşılabilir nedenlerden ötürü. Richard'ın arkadaşları hiçbir zaman benim arkadaşım olamaz, benim arkadaşlarım da Richard'ı huzursuz eder. Üstelik bir başkası bizim birbirimizle olan ilişkimizdeki, çocuklarımızın bile saygı duyduğu sayısız tabuyu bilmez. Dolayısıyla bizim sohbet konularımız biraz sınırlıdır ama bu da bitmek bilmeyen sürtüşmelerden iyidir. Bütün bunların yanı sıra yabancı biri benim Wolfgang'la olan ilişkimi rahatsız ederdi. O zamanlar her şey rahatsız ediyordu bizi, hatta küçük Annette bile ve tabii Richard da. O yüzden ev işlerine yardımcı bir kız almaktansa bizimle ilgilenmeyen, suskun, somurtkan bir *hizmetçi* tuttum, biz onun için sadece, dolgun bir ücret karşılığında yerlerini temizlediği insanlarız. Tanımadığımız insanlara ilişkin düşüncelere ve kaygılara kendini tamamen kapırmış bir halde konuşmadan işine bakıyor. Uzağlılar bile bizden daha yabancı olamaz onun için. Dillendirilmese de iki taraf vardı bizde: Richard'la Annette – Wolfgang'la ben; hepimiz de oyunun